

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีความมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 2 ข้อ ได้แก่ 2.1) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนและเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม 2.2) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนและเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นในการศึกษา 4 ประเด็นตามลำดับ คือ 1) แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน 2) แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ 3) การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ 4) รูปแบบการสอนและองค์ประกอบของรูปแบบการสอน 5) ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย และคำอธิบายรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน โดยดำเนินการใน 3 ประเด็น คือ 1) การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน 2) การจัดทำเอกสารประกอบการใช้ ได้แก่ 2.1) คู่มือการใช้ และ 2.2) แผนการจัดการเรียนรู้ 16 แผน และ 3) การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 3.1) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ มี 3 รายการ คือ 3.1.1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3.1.2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

และ 3.1.3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา 3.2) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มี 2 รายการ คือ 3.2.1) แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3.2.2) แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน ดำเนินการใน 5 ประเด็น ได้แก่

- 1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 37 คน
- 2) การกำหนดแบบแผนการวิจัย ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group, Pretest-Posttest Design
- 3) การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่
 - 3.1) ดำเนินการก่อนการทดลอง ด้วยการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
 - 3.2) ดำเนินการทดลอง โดยดำเนินการตามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน ซึ่งมีรายละเอียดตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 64 ชั่วโมง (ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ในระหว่างดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา พร้อมกับบันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกตเป็นรายบุคคล และให้นักศึกษابันทึกผลการเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละแผนตามแบบบันทึกที่แจกให้เป็นรายบุคคลด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะนำผลการสังเกตและผลการบันทึกดังกล่าวไปสรุปพร้อมหาค่าเฉลี่ยเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการสอนต่อไปด้วย
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่
 - 4.1) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample และนำคะแนนหลังเรียนมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม
 - 4.2) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample และนำคะแนนหลังเรียนมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม
 - 4.3) นำคะแนนการสอบถามความพึงพอใจของ

นักศึกษามาคำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด และ 5) การสรุปและเสนอผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการสอน การดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็น การประเมินผลรูปแบบการสอนหลังจากนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้แล้ว โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบว่า 1.1) คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของผลการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 1.2) คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของผลการทดสอบวัดความสามารถ ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนด และ 2) ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษา ซึ่งพบว่า นักศึกษา มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 1) ความสำคัญและความเป็นมา
 - 2) หลักการ
 - 3) จุดมุ่งหมาย
 - 4) เนื้อหาสาระ
 - 5) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ฝึกฝนคลายขยายสมอง ตรึงตรอง ทบทวน ชี้ชวนเปรียบเทียบ คมเฉียบผลงาน แบ่งปันความรู้ และมุ่งสู่การประเมิน และ
 - 6) การวัดและประเมินผล

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครู ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย จำแนกเป็น 2 ประเด็น คือ

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สรุปผลได้ดังนี้ 2.1.1 นักศึกษาที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2.1.2 นักศึกษาที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการวิเคราะห์และประมวลผลการบันทึกพฤติกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และจากบันทึกผลการเรียนรู้ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการร่วมกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในทุกขั้นตอนอย่างเห็นได้ชัด นับตั้งแต่ขั้นผ่อนคลายขยายสมอง ไปจนถึงขั้นสุดท้ายคือขั้นมุ่งสู่การประเมิน โดยเฉพาะในขั้น “ชี้ชวนเปรียบเทียบ” ซึ่งมีการเปรียบเทียบ 3 แบบ เพราะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่สำหรับนักศึกษา นักศึกษาสามารถสรุปความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วน และสามารถรังสรรค์ผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองได้อย่างน่าประทับใจ ทำให้มั่นใจได้ว่านักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ จะสามารถนำความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ และในการประกอบวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.51)

อภิปรายผล

รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีประเด็นในการอภิปรายผล 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย เป็นรูปแบบการสอนที่มีกระบวนการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมที่เป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการวิจัย ขั้นตอนแต่ละขั้นตอน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ซึ่งสามารถอภิปรายผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนได้ ดังนี้

1.1 การพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน

มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนที่สัมพันธ์สอดคล้องกัน โดยเริ่มจากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และแนวคิดกลวิธีชินเนคติกส์ ศึกษาหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการสังเคราะห์สาระสำคัญขององค์ประกอบของรูปแบบการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย นำมาเป็นประเด็นร่วมในการสังเคราะห์สาระสำคัญขององค์ประกอบของรูปแบบการสอน เพื่อให้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความถูกต้องสมบูรณ์ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากนั้นจึงสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบแต่ละองค์ประกอบให้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันตั้งแต่ ความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบ หลักการของรูปแบบเชื่อมโยงไปสู่จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เนื้อหาสาระของรูปแบบ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องนำแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานกับแนวคิดกลวิธีชินเนคติกส์มาผสมผสานให้เกิดความกลมกลืนและสอดคล้องกัน และสังเคราะห์การวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอน แล้วจึงจัดทำรูปแบบการสอนฉบับร่าง คู่มือการใช้และแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบเบื้องต้น แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงจัดทำรูปแบบการสอนฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลอง

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนดังกล่าวมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกันชัดเจน มีแนวคิดและหลักการพื้นฐานเป็นกรอบในการพัฒนา ได้รับการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้รับการตรวจสอบ

คุณภาพและประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นรูปแบบการสอนที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงมั่นใจได้ว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียนทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองได้ สอดคล้องกับ สุจิตรา เขียวศรี (2550, หน้า 112) ที่กล่าวว่า รูปแบบการสอนเป็นแบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการเรียนรู้ และได้รับการพิสูจน์ หรือทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอนนั้น ๆ ได้ เช่นเดียวกับ ทิศนา แคมมณี (2558, หน้า 221-222) ที่สรุปไว้ว่า รูปแบบการสอนเป็นแผนการดำเนินการที่ได้รับการจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี หรือหลักการที่รูปแบบการสอนนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ตรวจสอบแล้วว่ามีความมีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบการสอนนั้น ๆ

1.2 การพัฒนารูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้เกิดจากการนำเอาแนวคิด 2 แนวคิดมาผสมผสานกัน ซึ่งนับว่าเป็นแนวคิดที่มีความสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือ แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Bases Learning) เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาวะที่อารมณ์มีความผ่อนคลาย สนุกสนาน ตื่นเต้น ทำท่าย การใช้คำถามนำ การเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม (Jensen, 2008, pp. 82-88) ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเอง ท่ามกลางความรู้สึกลึกที่เป็นกัลยาณมิตร (พรพิไล เลิศวิชา, 2552, หน้า 26-29) ตลอดจนการให้ผู้เรียนได้ร่วมสรุปองค์ความรู้ การให้ผลย้อนกลับ (Feedback) เหล่านี้ล้วนเป็นการกระตุ้นการทำงานของสมองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Gulpina, 2005, อ้างถึงใน รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิฑูร, 2554, หน้า 23) ส่วนแนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ (Synectics Strategy) เป็นแนวคิดที่มุ่งเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยตรง การทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดเปรียบเทียบและสมมุติตนเองเป็นสิ่งอื่น ทำให้มีการคิดคำต่าง ๆ ขึ้นได้อย่างเป็นระบบ โดยเมื่อมีการเปรียบเทียบมาถึงจุดหนึ่ง ผู้เรียนจะมองเห็นวิธีการคิดคำใหม่ ๆ ได้หลากหลายและสามารถเลือกคำมาใช้ได้ถูกต้อง ทำให้ได้คำใหม่ ๆ ในการเขียนมากขึ้น

เป็นผลให้เขียนเรื่องได้ดีขึ้น (นวลจิตต์ เชาวศิริพิงค์, 2542, หน้า 40-42) การสร้างความคุ้นเคยในสิ่งที่แปลกใหม่ (Strange Familiar) และสร้างความแปลกใหม่กับสิ่งที่คุ้นเคย (Familiar Strange) ด้วยวิธีการเทียบเคียง และการอุปมาอุปไมยจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ขึ้นได้ (ประยูร บุญใช้, 2549, หน้า 6; ทิศนา แคมมณี, 2558, หน้า 252-253)

จึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนาน ตื่นเต้นท้าทายด้วยการใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ จดจำและทำความเข้าใจด้วยตนเอง กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วยวิธีการเปรียบเทียบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการเสริมแรง และมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างกัลยาณมิตร มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของตน เหล่านี้ล้วนเป็นแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแนวคิดกลวิธีชินเนคติกส์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ต่างก็เป็นแนวคิดที่เอื้อหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน

ผลจากการนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เช่นเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลในประเด็นดังกล่าวนี้ได้ ดังนี้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมที่เป็นระบบ ซึ่งมีทั้งสิ้น 6 ขั้นตอน (Six Steps) ในแต่ละขั้นได้นำเอาแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและกลวิธีชินเนคติกส์มาผสมผสานเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา โดยเริ่มจากการให้ผู้เรียนผ่อนคลายขยายสมอง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 1 ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายไม่ซ้ำกันในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ อาทิ กิจกรรมเข้าจังหวะ ร้องเพลง เกม ปริศนาคำทาย นั่งสมาธิ ถาม-ตอบคำถาม บทบาทสมมุติ เล่าประสบการณ์ เป็นต้น กิจกรรมในขั้นตอนนี้จะช่วยสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเอง ผู้เรียนจะ

รู้สึกสบายใจไม่เคร่งเครียด ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิฑูร (2554, หน้า 23) จิราวัฒน์ บุญสงค์ (2559, หน้า 91) จากนั้นเปิดโอกาสให้เล่าประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น ๆ โดยเพื่อน ๆ และผู้สอนช่วยเติมเต็มในขั้นตอนที่ 2 (ตรึงตรองทบทวน) ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิมของตนเอง โดยมีผู้สอนและเพื่อน ๆ ช่วยเติมเต็ม นับว่าเป็นขั้นตอนที่จะช่วยกระตุ้นหรือปลุกเร้าให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกทำทหาย กระตือรือร้น และเตรียมพร้อมที่จะรับความรู้ใหม่หรือความคิดใหม่ ๆ ที่จะตามมา ดังที่ พรพิไล เลิศวิชา (2552, หน้า 78) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการทบทวนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมจะเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการขยายศักยภาพการทำงานของสมอง เมื่อสังเกตเห็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้มีความพร้อมเต็มที่ ผู้สอนจึงจะจัดให้ผู้เรียนมีการเปรียบเทียบซึ่งเป็นขั้นที่ 3 (ชี้ชวนเปรียบเทียบ) ในขั้นนี้จะสังเกตเห็นว่าผู้เรียนมีความตื่นตัว อาจเป็นเพราะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ ผู้เรียนไม่เคยใช้มาก่อน การเปรียบเทียบในช่วงแรก ๆ หรือในแผนการจัดการเรียนรู้ต้น ๆ อาจยังรู้สึกติดขัดอยู่บ้าง แต่เมื่อคุ้นเคยแล้วจะพบว่านักศึกษาระตือรือร้น และมีความสุขในการร่วมกิจกรรมการเปรียบเทียบทั้ง 3 แบบอย่างเห็นได้ชัด มีความสนใจใฝ่ในการเปรียบเทียบ ไม่ว่าจะเป็นการคิดหาคำคู่เพื่อนำมาเปรียบเทียบตรงการเปรียบเทียบโดยการสมมุติตนเองเป็นสิ่งอื่น และการคิดหาคำคู่ขัดแย้งเพื่อนำมาเปรียบเทียบ คำคู่ขัดแย้ง เพราะการเปรียบเทียบจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นนั่นเอง ดังที่ กอร์ดอน (Gordon, 1961, p. 345) กล่าวว่า หากบุคคลได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยคิดมาก่อน ไม่อยู่ในสภาพที่เป็นตัวเอง ให้ลองคิดในฐานะที่เป็นคนอื่นหรือสิ่งอื่น สภาพการณ์เช่นนี้จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดใหม่ ๆ ขึ้นได้ ดังนั้นเมื่อถึงขั้นที่ 4 (คมเฉียบผลงาน) ซึ่งเป็นขั้นของการสร้างสรรค์ผลงานนักศึกษาจึงสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างน่าพึงพอใจ และพร้อมที่จะนำเสนอผลงานของตนเพื่อแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ ในขั้นตอนที่ 5 (แบ่งปันความรู้) ได้อย่างไม่เคอะเขิน ในขณะที่เดียวกันก็พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงชิ้นงานของตนด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างเพื่อน ๆ ด้วยกันและอาจารย์ผู้สอนช่วยเสริมแรงด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมอยู่อย่างใกล้ชิด จนนักศึกษารู้สึกพอใจกับผลงานและนำเสนอผู้สอนเพื่อรับการประเมินต่อไปอย่างมีความสุขในขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นที่ 6 (มุ่งสู่การประเมิน)

นอกจากนั้น ผู้สอนยังนำผลการประเมินมาแจ้งแก่นักศึกษาให้ทราบด้วย ซึ่งเป็นการช่วยเติมเต็มในส่วนที่ยังบกพร่อง เพื่อให้ นักศึกษาได้มีโอกาสแก้ไขและปรับปรุงผลงานของตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นผสมผสานกลวิธีชินเนคติคส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เป็นรูปแบบการสอนที่มีกระบวนการสร้างและพัฒนาที่เป็นระบบมีการลำดับขั้นตอนที่เป็นไปตามหลักการมีทฤษฎี หรือแนวคิดพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องสนับสนุนและเอื้อซึ่งกันและกัน ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม จึงทำให้การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนักศึกษาเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูอาจารย์ที่สอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย สามารถนำรูปแบบการสอนนี้ไปใช้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงเนื้อหา และเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ในทุกระดับชั้นปี
2. ผู้สอนควรจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการและเหมาะสมกับระดับชั้นปีของนักศึกษา โดยเฉพาะในชั้นที่ 1 ชั้นผ่อนคลายขยายสมอง ซึ่งมีสื่อ เกม หรือกิจกรรมที่หลากหลายมาก การเลือกสรรที่เหมาะสมกับช่วงวัยจะช่วยให้การสร้างบรรยากาศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ครูอาจารย์ที่นำรูปแบบการสอนไปใช้ควรได้ศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ของผู้สอนที่ควรตระหนักในความเป็นนักประชาธิปไตยที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็นเพื่อการเปรียบเทียบให้เต็มที่ เพื่อให้ได้ความคิดสร้างสรรค์ที่กว้างไกลและมากพอที่ผู้เรียนจะสามารถนำมาปรับใช้ในการรังสรรค์ชิ้นงาน

4. ครูอาจารย์ที่นำรูปแบบการสอนไปใช้ควรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถเฉพาะตัวในเนื้อหาและการเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อที่จะได้ช่วยเติมเต็มให้กับผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้เรียนมีความศรัทธาในตัวผู้สอนแล้วยังเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ในอันที่จะรังสรรค์ผลงานของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นอีกโสดหนึ่งด้วย

5. ครูอาจารย์ที่นำรูปแบบการสอนไปใช้ควรปรับเวลาในชั้นของกระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละแผนการจัดการ เรียนรู้และเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ผู้สนใจสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เรียน ในหลักสูตรอื่น ๆ ในการทำวิจัยครั้งต่อไปได้ เช่น หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (คช.บ.) หรือในระดับ ชั้นเรียนอื่น ๆ

2. นำแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกับแนวคิดกลวิธี ซินเนคติกส์ไปพัฒนารูปแบบการสอนในรายวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาสังคมศึกษา วิชาภาษาจีน และวิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น

3. ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง

4. นำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ไปทดลองเพื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบ การสอนแบบอื่น ๆ ที่มีผู้พัฒนาขึ้น